

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Järvenpään kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua.

Arkistolain uudistus on tarpeen, jotta arkistolaki voidaan yhteensovittaa voimassa olevan muun lainsäädännön kanssa. Hyvää siinä on muun muassa keskitetty ohjaus ja keskitettyjen palvelujen käyttöönotto, millä voidaan yhdenmukaistaa toimintatapoja, varmistaa laatua ja ohjata arkistometatietojen kattavuutta.

Lakiesityksen tavoite kuntien sähköiseen arkistointiin investointitarpeiden vähentymiseen keskitetyn sähköisen arkistointipalvelun käyttöönoton jälkeen ei toteudu niin kauan, kun keskitettyyn palveluun voidaan siirtää vain arkistoitavia asiakirjoja.

Lakiesityksestä ei ilmene, ovatko kuntien sopimusperusteisesti siirtämien aineistojen ylläpito ja niistä kunnalle tarjottavat palvelut maksuttomia.

Kansallisen arkistotietovarannon ja kansallisten tietovarantojen roolit olisi hyvä selkiyttää ja jatkossa seulontapäätöksissä ottaa tämä huomioon, jotta vältytään päällekkäiseltä arkistoinnilta. Lisäksi kunnilla on lainsäädäntöön perustuvia käyttövelvoitteita (työvoimapalvelut, kotoutumispalvelut), joiden sisältämien tietojen arkistointivastuu pitäisi myös määritellä.

Viranomaiseen kohdistuvien vaikutusten kohdassa todetaan, että ”keskitetyistä tietovarannoista vastuussa olevan viranomaisen on helpompi järjestää tietojen siirto kokonaisuutena...” kuin jokaisen tiedonhallintayksikön erikseen, mutta otetaanko siinä huomioon esimerkiksi kunnan näkökulmasta tietoaineistojen kokonaisuuden hallinta, jotta ei käy niin, että kansallista tietovarannoista siirretään yksittäistä tietoa, joka täydentyy kokonaisuudeksi vasta kunnan mahdollisesti siirtäessä muuta samaan tietoaineistoon kuuluvaa tietoa ja asiakirjoja. Olisiko tällöin vaarana tietojen eheyden ja loogisten tietokokonaisuuksien sisällön heikkeneminen?

Samassa kohdassa todetaan myös, että toimijoilla on paras asiakirjan sisällön tuntemus. Näin varmasti on ja hyvä, että Kansallisarkisto antaa työkaluja kulttuurihistoriallisen arvon määrittelyyn. Sen sijaan mahdollisten aineistoon kohdistuvien tutkimuksellisten tarpeiden arvioimisen jättäminen toimijoille voi olla riskialtista.

Tietosuojalainsäädäntöä ja arkistointia koskevan luvun alaluvussa "Poikkeukset rekisteröidyn oikeuksista käsiteltäessä henkilötietoja yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia" ei käy ilmi, mistä poikkeuksista on tarkoitus säätää.

Henkilötietojen käsittelyn peruste tulisi kuvata käsittelytoimien suhteen niin, että kuvataan henkilötietojen pääasiallisen käsittelyn peruste (elinkaaren aikainen käsittelyperuste) ja arkistoinnin käsittelyperuste vai voiko olla kaksi eri käsittelyperustetta samanaikaisesti? Rekisteröityjen oikeudet määräytyvät käsittelyperusteittain. Jos käsittelyperuste on pääasiallisen käsittelyn aikana eri kuin arkistointiaikana, tämä pitää ottaa huomioon prosessin toteutuksessa.

Lakiehdotuksen kohta 5 §:n 4 momentti: Viitaten oikeuskanslerin omassa lausunnossaan esittämään julkisuuslain ja arkistolain väliseen yhteensovittamiseen, Järvenpään kaupunki yhtyy OKV:n lausuntoon seuraavasti:

Julkisuuslain soveltamisen kannalta on ratkaisevaa, mitkä asiakirjat on milloinkin liitettävä arkistoon. Lain 5 §:n 4 momentin mukaan asiakirjan julkisuutta määritellessä: ”Lakia sovelletaan viranomaisissa työskentelevien sekä viranomaisten ja niiden lukuun toimivien yksityisten ja yhteisöjen välisiä neuvotteluja, yhteydenpitoa ja muuta niihin verrattavaa viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laadittuihin asiakirjoihin vain, jos asiakirjat sisältävät sellaisia tietoja, että ne arkistolainsäädännön mukaan on liitettävä arkistoon. Jos asiakirjat kuitenkin liitetään arkistoon, viranomainen voi määrätä, että tietoja niistä saa antaa vain viranomaisen luvalla.” Jotta tätä julkisuuslain säännöstä voisi jatkossa soveltaa, tulisi nyt ehdotettavaan lakiin sisällyttää säännös, josta kävisi ilmi, mitkä tiedot on liitettävä arkistoon.

Alakallanvaara Anne
Järvenpään kaupunki